

Nr 259

Av herr **Blomquist m. fl.**, *angående reglerna för statsbidrag till omsorgerna för de utvecklingsstörda.*

(Lika lydande med motion nr 298 i Andra kammaren)

I samband med tillkomsten av lagen angående omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda behandlade riksdagen även vissa statsbidragsfrågor som väckts i anledning av motioner. I dessa framhölls att reglerna för statsbidrag till lärarlöner för särskolan borde ses över så att reglerna kom att bättre överensstämma med motsvarande bestämmelser inom det allmänna skolväsendet. Vidare yrkade motionärerna att bestämmelserna skulle ses över i annat avseende, nämligen då det gällde lärarbegreppet. Statsbidrag borde enligt motionärernas mening utgå till fler lärargrupper än vad som då var fallet. Särskilt nämndes talpedagoger. I sitt av riksdagen godkända utlåtande anförde andra lagutskottet (2 LU 1967: 67) följande:

De ökade uppgifter som läggs på huvudmännen genom reformen i fråga om omsorgerna för de utvecklingsstörda ställer ökade krav även i ekonomiskt avseende på huvudmännen. För att stimulera dessa att snabbt åstadkomma en utbyggnad av omsorgerna i enlighet med omsorgslagens intentioner kan det enligt utskottets mening finnas fog att i anledning av motionsyrkandena statsbidragsbestämmelserna beträffande personalkostnader blir föremål för översyn.

Detta uttalande bringades i enlighet med utskottets hemställan till Kungl. Maj:ts kännedom (rskr. 400). Sedermera har, på sätt framgår av det följande, nya statsbidragsbestämmelser på förevarande område utfärdats. I detta sammanhang kan påpekas, att Kungl. Maj:t — i den redogörelse som finns i Kungl. Maj:ts skrivelse nr 3 år 1968 — redovisat riksdagens nämnda skrivelse som slutbehandlad genom utfärdandet av SFS 1967: 940—950; dessa författningar innehåller de lagändringar som riksdagen för sin del antagit genom godkännande av andra lagutskottets utlåtande men däremot inte några statsbidragsregler.

I 1968 års statsverksproposition (bil. 7 s. 218) anförde chefen för socialdepartementet — utan att omnämna riksdagens ovannämnda skrivelse — att de dåvarande grunderna för statsbidrag skulle behållas och att således statsbidrag skulle utgå med 95 procent av lönekostnaderna för rektorer och lärare. Vidare anförde departementschefen, att vid utformningen av de nya bestämmelserna om lärarlönebidrag borde eftersträvas en samordning med bestämmelserna om lärarlönebidragen i den vanliga skolan. Bidragsbestämmelserna finns nu i kungörelsen den 28 maj 1968 angående statsbidrag till omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda

(SFS 1968: 350). Den samordning med motsvarande bestämmelser om lärarlönebidrag i den vanliga skolan som skett genom nämnda kungörelse kan dock enligt vår mening inte anses vara tillräcklig för att i önskvärd omfattning lätta de ökade bördor som genom reformen lagts på huvudmännen och för att stimulera dessa till snabba ökade insatser på området. Som exempel på fortfarande bestående skillnader mellan de båda bidragsförfattningarna vill vi anföra följande.

1. *Statsbidragets storlek.* Enligt SFS 1968: 350 utgår statsbidrag till kostnader för löner åt rektorer och lärare vid särskolor med 95 procent av bidragsunderlaget, medan statsbidrag till rektorer och lärare vid obligatoriska skolor inom allmänna skolväsendet utgår med 100 procent av bidragsunderlaget, minskat med en kommunandel som till sin storlek inte motsvarar skillnaden mellan 100 och 95 procent av ett bidragsunderlag (se SFS 1958: 665 13 §).

2. *Skolledartjänst.* Enligt omsorgsstadgan (25 §) kan särskild ordinarie tjänst som särskolchef inrättas. Med hänsyn till den redan nu stora omfattningen av särskolverksamheten, och den pågående utbyggnaden av nämnda verksamhet, torde behovet av särskild tjänst som särskolchef vara stort inom ett flertal landstingskommuner. För särskild tjänst som särskolchef utgår ej statsbidrag medan så är fallet för tjänst som skoldirektör inom det allmänna skolväsendet, vilken tjänst närmast synes motsvara tjänst som särskolchef.

3. *Tillsynslärare.* Enligt 67 § omsorgsstadgan *skall* vid skolanläggning finnas en arvodestjänst som tillsynslärare om rektor ej är knuten till anläggningen och enligt 69 § samma stadga får vid skolanläggning inrättas en eller flera arvodes-tjänster som huvudlärare. För båda dessa tjänster utgår icke statsbidrag vid särskolorna medan så är fallet för motsvarande tjänster vid allmänna skolväsendet (SFS 1958: 665, 12 § mom. c).

4. *Assistenttjänster.* Behovet av personell assistans åt elever är särskilt påtaglig inom särskolområdet och då främst vid träningskolorna. I sammanhanget bör också påpekas att träningskolor och förskolor numera finns vid flertalet vårdhem för barn. Det är självklart att behovet av personell assistans vid dessa skolor är särskilt påtagligt. Statsbidrag för dylik assistans utgår icke, medan så är fallet för assistans åt elever som undervisas i den vanliga grundskolan.

5. *Löneklassstillägg.* För samtliga lärargrupper vid särskolor gäller att de avlönas med två löneklasser över den vari de är placerade. Statsbidrag utgår icke för detta löneklassstillägg, medan för allmänna skolväsendet gäller att därest lön utgår efter högre löneklass än den, i vilken vederbörande är placerad, beräknas årslönebeloppet enligt den högre löneklassen (SFS 1958: 665, 9 §, andra stycket).

I enlighet med det sagda förordar vi att bidragskungörelsen ånyo blir föremål för översyn i syfte att åstadkomma en mera långtgående samordning mellan denna kungörelse och motsvarande kungörelse för det allmänna skolväsendet. Vi förordar vidare, att — utöver vad som följer av en sådan samordning — den tidigare begärda översynen av lärarbegreppet då det gäller statsbidrag till särskolan kommer

till stånd. Vi vill särskilt framhålla det orimliga i att enligt omsorgsstadgan (70 §) skall finnas talpedagoger i särskolan men att statsbidrag till deras löner icke utgår.

Under hänvisning till det anförda hemställer vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om översyn av kungörelsen angående statsbidrag till omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda (SFS 1968: 350) i enlighet med vad i motionen förordats.

Stockholm den 24 januari 1969

Per Blomquist (m)

Nils Persson (fp)

Axel Kristiansson (cp)

Ferdinand Nilsson (cp)
i Kungsängen